

MINISTERSTVO

ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Revízia smernice o čistení komunálnych odpadových vôd

Ako sa pripravujeme na transpozíciu smernice EÚ č. 271/91/EHS

Danka Thalmeinerová
Sekcia vôd MŽP SR

Na úvod

Smernica 91/271/EHS – jedna z najstarších smerníc v oblasti vodného hospodárstva

- Zber, odvádzanie a čistenie komunálnej odpadovej vody (nad 2,000 EO)
- Monitorovanie a reportovanie údajov (podľa čl. 15, 16, 17)

Prechodné obdobie:

- do 31.12.2004 je potrebné dosiahnuť súlad so smernicou pre 83 % celkového biologicky odstrániteľného znečistenia vyprodukovaného v aglomeráciách nad 2000 EO
- do 31.12.2008 je potrebné dosiahnuť súlad so smernicou pre 91 % celkového biologicky odstrániteľného znečistenia vyprodukovaného v aglomeráciách aglomerácií nad 2000 EO
- **do 31.12.2010 je potrebné dosiahnuť súlad so smernicou pre aglomerácie s viac ako 10000 EO**
- do 31.12. 2012 je potrebné dosiahnuť súlad so smernicou pre 97 % celkového biologicky odstrániteľného znečistenia vyprodukovaného v aglomeráciách nad 2000 EO
- **do 31.12. 2015 je potrebné dosiahnuť súlad so smernicou pre všetko biologicky odstrániteľné znečistenie vyprodukované v aglomeráciách aglomerácie nad 2000 EO**
- zabezpečovať primerané čistenie odpadových vôd vo všetkých aglomeráciách pod 2000 EO, ktoré majú vybudovanú stokovú sieť

Elektronický dotazník

Národný program SR pre vykonávanie smernice 91/271/EHS – aktualizácia,
Situačná správa o zneškodňovaní komunálnych odpadových vôd a čistiarenských kalov v SR
Plán rozvoja VV a VK pre územie Slovenskej republiky na roky 2021 – 2027

Investície (viac ako 80% EÚ zdroje):
OP 2004-2006: 2,086 mld. EUR*
OP ŽP 2007-2013: 1,077 mld. EUR*
OPKŽP 2014-2020: 0,587 mld. EUR
Program SK 2021-2027: 0,456 mld. EUR

Tabuľka č. 7 Členenie aglomerácií nad 2 000 EO v SR podľa veľkostných kategórií (stav k 31.12.2020)

Aglomerácie	2 000 – 10 000 EO	10 001 – 15 000 EO	15 001 – 150 000 EO	> 150 001 EO	Spolu nad 2 000 EO
Vyprodukované znečistenie [EO]	1 014 070	319 290	1 974 370	759 000	4 066 730
Počet aglomerácií	276	28	49	3	356
Počet obcí*	436	58	136	32	662
Počet pripojených EO	672 783	284 120	1 871 639	742 892	3 572 434
Podiel znečistenia odvádzaného stokovou sieťou [%]	66,44	88,98	94,80	97,88	87,85

*aglomeráciu Bratislava tvorí 13 mestských častí a aglomeráciu Košice tvorí 15 mestských častí

Zdroj údajov: VÚVH

Odôvodnené stanovisko EK č. 2016/2191:

- nedostatočná kontrola žúmp, nedostatočná technická kontrola domových ČOV
- nedobudovaná stoková sieť a sieť ČOV v aglomeráciách nad 2000 EO

Formálne oznámenie EK č. 2021/2147:

- nedostatočný zber, odvádzanie a čistenie odpadových vôd v 19 aglomeráciách nad 2000 EO

Poznámka: Komisia vedie 21 konaní pre 8 starých ČŠ a 14 konaní pre krajiny, ktoré sa pripojili k EU po roku 2004

Ambície novej smernice

- Čistiť zostávajúce znečistenie
- Znižovať eutrofizáciu
- Energetická neutralita
- Zlepšiť riadenie (governance), transparentnosť
- Koherencia s ostatnými právnymi predpismi (aj v oblasti verejného zdravia)

Harmonogram: od veľkých ČOV k malým ČOV (2025 – 2040)

Čo sa mení (1)

- Nové vymedzenie aglomerácií – dostatočná koncentrácia = 10 EO/hektár a viac
- Rozšírenie pôsobnosti na aglomerácie nad 1 000 EO (zber, odvádzanie a čistenie komunálnych odpadových vôd z aglomerácií 1 000 až 2 000 EO) a možnosť využívať IPS len vo výnimočných prípadoch (a ich účinná kontrola)
- Integrované plány hospodárenia s komunálnou odpadovou vodou
- Sprísnené limity N a P (ČOV nad 100 000 EO, resp. 10 000 EO v citlivých oblastiach)
- Kvartérne čistenie - odstraňovať mikropolutanty (ČOV nad 100 000 EO, nad 10 000 EO vo vymedzených územiach)
- Rozšírený monitoring – nielen intenzita vzoriek komunálnej odpadovej vody, ale aj kal, skleníkové plyny a spotreba energie, odľahčovanie a povrchový odtok

Čo sa mení (2)

- Zavedenie rozšírenej zodpovednosti výrobcov/dovozcov farmaceutických a kozmetických produktov (odvádzať poplatky, ktoré budú alokované na modernizáciu veľkých ČOV)
- Energetická neutralita odvetvia čistenia odpadových vôd do roku 2040 (ČOV nad 10 000 EO)
- Sledovanie vírusov a patogénov (od roku 2025) a monitorovanie antimikrobiálnej rezistencie na ČOV nad 100 000 EO
- Prístup k sanitácii (dôraz na marginalizované skupiny)
- Informovanie verejnosti (online aktuálne info o zbere a čistení)
- Prístup k spravodlivosti a odškodnenie

Vyjednávacía pozícia k návrhu smernice

- Súčasnú smernicu považujeme za „najdrahšiu“, pričom nie sme schopní plniť súčasné požiadavky
- Máme pochybnosti, či ambiciózne ciele boli porovnané s predpokladaným spoločenským úžitkom z preinvestovaných verejných financií
- Harmonogram implementácie je nereálny a nie je harmonizovaný s národnými strategickými postupmi
 - Čas na prijímanie/transpozíciu legislatívy,
 - Programové obdobia a nastavenie finančných mechanizmov,
 - Súlad s vodným plánovaním

Predbežné stanovisko

- Odstraňovanie N a P – technologicky náročné
 - Potreba prebudovania aj nedávno budovaných ČOV, možno aj územné rozširovanie ČOV
 - Dávkovanie zrážadiel, vyššia energetická náročnosť
 - Inovácie
 - Súčasný podiel znečistenia vodných útvarov z komunálnych ČOV predstavuje cca 30%
- Energetická neutralita pre ČOV nad 10,000 EO versus množstvo „malých“ ČOV..... uhlíková stopa odvetvia???
- Neekonomické riešenie (bez environmentálnych úžitkov) odvádzať odpadové vody centrálnym spôsobom v malých vidieckych sídlach, pričom budeme musieť prehodnotiť veľkosť všetkých aglomerácií ???

Predbežné požiadavky na EK (počas vyjednávania)

- Požadujeme prehodnotiť časový harmonogram (čas na transpozíciu a čas na implementáciu)
- Požadujeme prehodnotiť prísnosť limitov pre N a P a porovnať environmentálny úžitok (podpora SK, IT, LT, PL, MT, LV, FR, BG, EE, FI, CZ)
- Požadujeme, aby Komisia vyčíslila energetickú náročnosť pre „nové, malé“ ČOV a porovnala s cieľom energetickej „neutrality“ (poznámka: väčšina štátov požadovala posunutie času plnenia - BE, LV, PT, NL, SI, BG, EE, CZ, IT, IE, MT, FR, FI, ES, RO, EE)
- Požadujeme, aby sa zachovala pôsobnosť smernice nad 2,000 EO (podpora ES, SK, LV, LT, IE, SI, PT, HU, RO, BE, EE, CZ, PL)
- Požadujeme, aby sa koordinoval prístup rozšírenej zodpovednosti výrobcov/dovozcov na úrovni EÚ

Na čo ešte musíme myslieť....

- Požiadavka vypracovať tzv. integrovaný plán nakladania s odpadovými vodami a zrážkovými vodami v každej aglomerácii nad 100 000 EO (r. 2030) a nad 10 000 EO (r. 2035) a ich aktualizácia každých 5 rokov
- Požiadavka vykonávať energetické audity každé 4 roky (100 000 EO už v roku 2025, nad 10 000 EO od roku 2030)...
- Minimálne 80% odstránenie „čo najširšieho spektra mikropolutantov“...
- Definícia aglomerácie.....a prehodnotenie všetkých aglomerácií....
- Vypúšťanie odpadovej vody do verejnej kanalizácie od iných producentov ako domácností.....
- Posúdiť riziká pre životné prostredie a zdravie....na základe posúdenia sprísniť požiadavky aj pre malé sídla (do 1 000 EO), terciárne, kvartérne čistenie pod 10 000 EO....
- Zlepšiť prístup k sanitácii pre zraniteľné a marginalizované skupiny...
- Frekvencia monitorovania sa sprísňuje, pričom sa musí monitorovať aj prítomnosť mikroplastov....
- Nahlasovanie výsledkov, databázy (digitalizácia).....

Ďakujem za pozornosť